

Nr 199.

Av herr **Gustafson, Fritiof, m. fl.**, om införande inom större samhällen av pastöriseringstvång å konsumtionsmjölk.

I den pågående diskussionen kring jordbrukets produktionsspörsmål har på sistone även frågan om lagstiftning angående konsumtionsmjölken trängt sig i förgrunden. Utgångspunkten har varit önskemålet att förskaffa mjölken ett större utrymme i allmänhetens konsumtion och därigenom till förbättringen för jordbrukets ekonomi under dess nuvarande nödläge underlätta avsättningen av konsumtionsmjölk. Detta syftemål sammanfaller med strävandena att tillgodose allmänt hygieniska synpunkter genom ett höjande av mjölkens beskaffenhet, så att densammas ofarlighet för smitta samt hållbarhet garanteras. Sveriges Allmänna Lantbrukssällskap har i sin nyligen till Kungl. Maj:t ingivna framställning fäst uppmärksamheten på behovet av åtgärder i denna riktning, i det sällskapet förordat införande av en lag om pastöriseringstvång. Ur den motivering för ett dylikt statsinskridande, som Lantbrukssällskapets mejerisektion avgivit, citera vi följande:

»Bland de mål, till vilka det pågående arbetet med mejerihanteringsens organisation syftar, intager ordnandet och främjandet av handeln med mjölk till direkt konsumtion en framskjuten plats. Ur lantmännens synpunkter är detta visserligen en fråga av stor ekonomisk betydelse, men den synes oss vara av vikt även för hela vårt folk, då det väl ej lärer kunna bestridas att en ökad användning av mjölk vore av godo såväl ur ekonomisk som hälso-synpunkt. Mjölk är ju ett billigt och allsidigt närande födoämne, som produceras inom landet. I den mån en omläggning kunde ske, så att mjölken finge en större plats i svenska folkets kosthåll i utbyte mot vissa andra drycker och matvaror av utländskt ursprung, vore detta tvivelsutan ur alla synpunkter en betydande vinning.

Såväl under det arbete, som bedrivs direkt för mjölkens popularisering, som under arbetet med organiserandet av mejerihanteringen har det med all önskvärd tydlighet framgått, att en nödvändig förutsättning för ökad användning av konsumtionsmjölk är att densamma tillhandahålles i tillfredsställande skick. Det är icke att vänta, att konsumenterna skola livligt efterfråga en vara, synnerligast så viktig som mjölk, så länge denna saluhålles i ur hygienisk och hushållssynpunkt ogynnsam beskaffenhet. Utan trygghet mot smittas överförande och hållbarhet, så att intet behöver förfaras, kan mjölken aldrig få den plats bland livsmedel, som den annars vore värd.

Tyvärr salubjudes ännu överallt mjölk, som brister häri och på många ställen ej ens fyller de enklaste fordringar. Vid mångfaldiga tillfällen ligger

detta starkt hindrande i vägen både för organisationsarbetet i mejerihandlingen och vid arbetet för ökad användning av mjölk i hushållen.

Höjandet av konsumtionsmjölkens beskaffenhet är således ett starkt känt behov. En väg att fylla detsamma är givetvis tillhandahållande av kontrollmjölk, men kostnaderna härför lägga hinder i vägen för dennas åtkomlighet för den stora publiken.

Gäller det att förse allmänheten med mjölk av betryggande beskaffenhet, måste andra vägar beträdas. Åtgärderna härför måste börja redan i ladugården, och glädjande nog kan konstateras, att kvalitetsbedömning och kvalitetsbetalning av mjölk till mejerierna omfattas med starkt stigande intresse, vilket tvivelsutan redan haft till resultat en förbättring beträffande beskaffenhet hos en stor mängd av den mjölk, som tillföres mejerierna.

Av en vid ankomsterna till mejeriet felfri mjölk kan genom lämplig behandling (långtidspastörisering e. dyl. och påföljande kylning) framställas konsumtionsmjölk som uppfyller högt ställda krav både ur hygienisk och hushållssynpunkt, och detta utan att densamma behöver belastas med mer än en ringa del av de omkostnader, som åtfölja produktionen av kontrollmjölk.

Vetenskapen lär, såvitt oss är bekant, erkänna långtidspastöriseringens hygieniska värde, och daglig erfarenhet ger vid handen, att den därmed behandlade mjölken besitter alla de för hushållsbruk erforderliga egenskaperna. Hälsotillståndet hos det fåtal personer, som efter mjölkens behandling kommer i beröring med densamma i mejeriet, kan lätt övervakas, så att mjölkens ofarlighet som smittospridare vid utlämning från mejeriet kan tryggas. Jämföres detta med att det helt enkelt ej är möjligt att övervaka alla deras hälsotillstånd, som syssla med mjölken från dess framställning och till dess den når kunden, synes det oss rimligt att påstå, att konsumtionsmjölkens behandling på lämpligt sätt före dess saluförande utgör ett mycket viktigt led i mjölkhygienens höjande.

Med kännedom om läget ute i landet våga vi påstå, att, om utvecklingen lämnas åt sig själv, det kommer att dröja mycket länge, innan en tillfredsställande ordning blir genomförd överallt, där den kan vara önskvärd och möjlig att genomföra. Både konsumenter och producenter hava mångenstädes ringa intresse härför; fördomar och privatintressen lägga hinder i vägen.

Tvivelsutan skulle pastöriseringstvång för konsumtionsmjölk verka utomordentligt kraftigt till att bringa reda i mjölkhandeln, befördra mjölkens popularisering som födoämne och till ett minimum reducera riskerna för smittas överförande med mjölk. Om verklig effekt skall vinnas, fordras emellertid att all *konsumtionsmjölk* med undantag av kontrollmjölk, underkastas pastöriseringstvång. Att, såsom i något sammanhang föreslagits, undantaga mjölk, som utan någon som helst kontroll säljes av producent direkt till konsument, synes oss lika meningslöst som att upphäva exempelvis köttkontrollen vid dylika affärstransaktioner.»

Sektionsstyrelsens uttalande utmynnar i ett förord för en lagstiftning, innefattande förbud för saluhållande inom större, tätt bebyggda samhällen av till människoföda avsedd mjölk — mjölk från kontrolladugård dock undantagen — som icke genom föregående uppvärmning till viss temperatur och under viss tid undergått sådan behandling, att densamma kan ur hygienisk-bakteriologisk synpunkt anses fullt betryggande.

Med instämmande i ovan citerade allmänna synpunkter finna vi frågan vara av den stora vikt både för jordbruket och allmänheten, att densamma bringas under riksdagens prövning. De trefaldiga syftemålen, en sanitärt höjd mjölk-

kvalitet, en ökad avsättning för konsumtionsmjölken samt ett stöd åt jordbrukarnas organisationsrörelse, motivera vart för sig vidtagande av skyndsamma statsåtgärder. Dessa torde dock icke kunna företagas utan en närmare undersökning av de spörsmål, som sammanhånga med genomförandet av ett pastöriseringstvång — såsom det ändamålsenligaste tekniska förfaringssättet med hänsyn till mjölkens näringshalt, omfattningen av nödiga undantag dels för kvalitetsbesättningar och dels för den direkta mjölkhandeln på landsbygden samt i industrisamhällen o. s. v. Enär en fullständig undersökning så långt vi ha oss bekant f. n. icke föreligger och tillräckligt underlag saknas för ett omedelbart riksdagsbeslut angående pastöriseringsskyldighet måste riksdagens beslut i första hand få inskränkas till en anhållan om omedelbar erforderlig utredning. Med hänsyn till önskvärdheten av att ifrågavarande statliga pastöriseringsföreskrifter snarast möjligt böra införas och utfärdas för att desamma skola kunna bliva till gagn för den animaliska produktionen under den nuvarande svåra krisen, bör denna utredning verkställas med största skyndsamhet för att sätta Kungl. Maj:t i stånd att utan onödigt dröjsmål vidtaga erforderliga åtgärder. Huruvida denna utvidgning inom livsmedelslagstiftningen bör kunna på administrativ väg genomföras eller huruvida frågan ånyo bör föreläggas riksdagen torde främst bli beroende av omfattningen och karaktären av det tvång, som enligt utredningen visar sig behöfligt och lämpligt.

Med anledning av vad vi ovan anfört få vi sålunda hemställa

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte skyndsammast vidtaga åtgärder för införande inom större samhällen av pastöriseringstvång å all konsumtionsmjölk, mjölk från kontrolladugård likväl undantagen.

Stockholm den 19 januari 1932.

Fritiof Gustafson.

J. B. Johansson.

N. Gabrielsson.
